

N:o 13.

Ank. till Riksd. kansli den 30 april 1908, kl. 1 e. m.

Sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande, n:o 10, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående visst villkor beträffande löne- och pensionsregleringen för lärarpersonalen vid småskolor m. m.

Uti en den 3 innevarande april till Riksdagen aflåten proposition, n:o 179, har Kungl. Maj:t under återopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet föreslagit Riksdagen att medgifva,

att den enligt nådiga propositionen den 31 december 1907 föreslagna förhöjning af de understödsbelopp, hvilka efter utgången af år 1908 beviljas från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt, måtte utgå endast under villkor, att skoldistrikt såsom bidrag till bestridande af anstaltens utgifter erlade en årlig afgift af aderton kronor för hvarje i § 1 af det för anstalten nu gällande reglemente den 22 juni 1892 omfördäld lärare, för hvilken skoldistriktet för samma år utbekommer lönetillskott af allmänna medel, med undantag allenast för vikarie vid ordinarie folkskollärartjänst, med skyldighet för vederbörande lärare att å sin lön vidkännas ett årligt afdrag af sju kronor.

Vid ärendets föredragning i statsrådet yttrade departementschefen följande:

»Uti den af Eders Kungl. Maj:t enligt nådigt beslut den 31 december 1907 till Riksdagen aflåtna proposition angående lönereglering för lärarpersonalen vid småskolor m. m. föreslog Eders Kungl. Maj:t Riksdagen att medgifva, bland annat, viss förhöjning af de understödsbelopp, hvilka efter utgången af år 1908 komma att beviljas från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt.

Enligt nu gällande reglemente för denna anstalt, § 3, är skoldistrikt skyldigt att såsom bidrag till bestridande af anstaltens utgifter erlægga en årlig afgift af 10 kronor för hvarje lärare, för hvilken skoldistriktet för samma år utbekommer lönetillskott af allmänna medel, med undantag allenast för vikarie vid ordinarie folkskollärartjänst, med skyldighet för vederbörande lärare att å sin lön vidkännas ett årligt afdrag af fyra kronor.

Till statsrådsprotokollet för nämnda dag anförde jag i omförmälda löne regleringsfråga bland annat följande: 'Det är tydligt, att med en så väsentlig höjning af understöden, som här blifvit ifrågasatt, de nuvarande bidragen från skoldistriktet icke alls komma att förslå, utan den nu samlade fonden kommer inom kort att förtäras och därefter statens bidragsskyldighet att i för hvarje år ökad mån tagas i anspråk, intill dess anstalten kommer i jämviktsläge. Därom är ju i och för sig intet att säga, då anstalten är grundad på principen om statens direkta deltagande i pensioneringskostnaderna, och endast på grund af omständigheter, som tillkommit efter anstaltens upprättande, staten hittills undslupit att lämna då beräknade bidrag. Staten bör därför vara beredd att nu träda fram. Men å andra sidan synes med hänsyn till den numera, särskildt från Riksdagens sida, framhållna principen, att vederbörande böra själfva i ökad grad bidraga till sin pensionering, det kunna uppställas den fordran, att skoldistriktens bidrag höjas med rätt för distriktet att i sin ordning göra något större afdrag å vederbörande lärares löner.'

Jag erinrade vidare därom, att direktionen öfver folkskolläraernas pensionsinrättning erhållit nådig befallning att inkomma med utredning och förslag, på hvad sätt och under hvilka villkor ifrågavarande lärarpersonal kunde erhålla höjdt understöd från småskollärares m. fl. åldersunderstödsanstalt enligt angifna grunder med skyldighet för vederbörande skoldistrikt att för hvar och en af förenämnda lärare och lärarinnor erlægga en årlig afgift af 15 kronor och med rätt för distriktet att å lärares och lärarinnors lön göra ett årligt afdrag af 6 kronor; att direktionen i sitt med anledning häraf angifna utlåtande äfven föreslagit viss ändrad lydelse af § 3 i det för anstalten gällande reglementet; att på gifven anledning sedermera införskaffats ny utredning i nyssberörda ämne, men stödd på förutsättning, att årsafgiften till anstalten från skoldistriktet komme att utgå med 18 kronor; att enligt denna utredning, hvilken lades till grund för den nådiga propositionen i ämnet, inkomsten af årsafgifter beräknats att redan för år 1909 stiga med omkring 90,000 kronor i jämförelse med hvad som skulle utgå, därest årsafgiften bibe-

hölles vid förutvarande belopp; *samt att* jag med hänsyn härtill uttalade, att skoldistriktens bidrag till anstalten skulle proportionsvis höjas från 10 till 18 kronor för hvarje tjänst, med rätt för distriktet att däraf uttaga 7 kronor från hvarje tjänstinnehafvare.

En dylik höjning utgjorde således en viktig förutsättning för den till Riksdagen gjorda framställningen, men af förbiseende blef ej i propositionen äskadt Riksdagens medgifvande till den afsedda höjningen med däraf föranledd ökning af det belopp, skoldistrikt i sin ordning kunde uttaga af tjänstinnehafvare.

Eders Kungl. Maj:ts framställning har numera blifvit i hufvudsak af Riksdagen godkänd utan att Riksdagen gjort någon erinran beträffande nyss angifna förbiseende.

Enär emellertid, såsom jag redan framhållit, höjning å angifvet sätt af omförmälda bidrag är en nödvändig förutsättning för den föreslagna löne- och pensionsregleringen, samt en dylik höjning ej torde kunna vidtagas utan Riksdagens begifvande, får jag nu hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva,

att den enligt nådiga propositionen den 31 december 1907 föreslagna förhöjning af de understödsbelopp, hvilka efter utgången af år 1908 beviljas från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt, må utgå endast under villkor, att skoldistrikt såsom bidrag till bestridande af anstaltens utgifter erlägger en årlig afgift af aderton kronor för hvarje i § 1 af det för anstalten nu gällande reglemente den 22 juni 1892 omförmäld lärare, för hvilken skoldistriktet för samma år utbekommer lönetillskott af allmänna medel, med undantag allenast för vikarie vid ordinarie folkskollärartjänst, med skyldighet för vederbörande lärare att å sin lön vidkännas ett årligt afdrag af sju kronor.»

Utskottet, som icke haft något att emot Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning erinra, hemställer,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 30 april 1908.

På det sammansatta utskottets vägnar:

T. ZETTERSTRAND.
